

בבית המשפט העליון

ע"א 6702/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון מיום 13.9.2020 בתלה"מ 71812-02-19 אשר ניתנה על ידי כבוד השופטת הבכירה א' שטיין

בשם המערער: עו"ד זיו בייטל

פסק-דין

ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון (השופטת הבכירה א' שטיין) מיום 13.9.2020 בתלה"מ 71812-02-19 שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. בין הצדדים להליך, בני זוג לשעבר אשר להם ארבעה ילדים משותפים, מתנהלים בשנים האחרונות מספר הליכים בפני בית המשפט קמא. בחודש יוני 2017 הגישה המשיבה שלוש תביעות (להלן ביחד: תביעות 2017) שעניינן תביעה למזונות אישה וילדים (להלן: תביעת המזונות), תביעה בענייני רכוש (להלן: תביעת הרכוש) ותביעה בעניין משמורת הילדים (להלן: תביעת המשמורת). במסגרת תביעת הרכוש טענה המשיבה, בין היתר, לזכויותיה בעסק שבבעלות המערער (להלן: העסק) ובמוניטין

העסקי שנצבר במהלך חייהם המשותפים של הצדדים. שלב ההוכחות בתביעות 2017 הסתיים ביום 2.7.2018, וסיכומי הצדדים הוגשו במהלך שנת 2019.

2. בחודש ינואר 2019 מינה המערער את בא-כוחו הנוכחי חלף בא-כוחו הקודם ובחודש פברואר 2019 הגיש המערער תביעה נגד המערערת, הוא ההליך מושא הערעור דנן, בו עתר לסעד הצהרתי לפיו המשיבה חבה יחד עמו בחובותיו של העסק (להלן: תביעת החובות). ביום 3.5.2019 הגישה המשיבה בקשה לסילוק תביעת החובות על הסף, וטענה כי מדובר בניסיון לבצע "מקצה שיפורים בתביעת הרכוש ולהגניב ראיות חדשות לאחר סיום פרשת התביעה והגשת סיכומי המבקשת". ביום 6.5.2019 התקיים דיון קדם משפט בתביעת החובות, במהלכו טען בא-כוח המערער כי הסוגיה שהועלתה בתביעה זו משליכה על תביעת הרכוש, ועל כן יש לדון בה בטרם יינתן פסק דין בתביעת הרכוש. בית המשפט הורה למערער להגיש את סיכומיו בתביעות 2017 והוסיף וציין "במידה ותקבל בקשתו [של המערער] לברר את [תביעת החובות] ניתן יהיה להתייחס לכך ולקיזוז חובות". ביום 24.6.2020, לאחר שלוש בקשות בעניין מטעם המערער, קבע המותב את תביעת החובות לדיון הוכחות ליום 13.9.2020 וציין "מאחר שקיימת [תביעת הרכוש] יואיל התובע לשקול את התביעה הנוכחית". בהמשך לכך, ביום 12.7.2020 הורה בית המשפט קמא למערער להשיב לבקשת המשיבה לדחיית תביעת החובות על הסף. לאחר קבלת תגובת המערער לבקשה זו, ניתנה ביום 25.8.2020 החלטת בית המשפט לפיה:

"בית המשפט שוקד בימים אלה על כתיבת פסקי הדין [בתביעות 2017].
 יואילו הצדדים לעדכן את בית המשפט האם, על מנת לייעל את הטיפול, יעוכב מתן פסק הדין [בתביעת הרכוש] עד לבירור התביעה הנוכחית של התובע שעניינה חובות נטענים, כך שנושא הרכוש ייבחן במלואו. אין בכך כדי להשפיע על מתן פסקי הדין בענייני משמורת ומזונות. יוער, כי מותב זה סבור שיש לברר תביעות ובאם היה מקום למחוק או לדחות אותן על הסף, מוצא הדבר ביטוי בסעיף ההוצאות. [...]"

בהתאם להחלטת בית המשפט, הודיע המערער כי הוא מסכים להצעת בית המשפט. המשיבה, מנגד, התנגדה לכך, וטענה כי כל מטרת תביעת החובות היא "לדחות את הקץ, לסרב ולהקשות על בית המשפט". נוכח האמור, ביום 31.8.2020 הודיע בית המשפט קמא כי פסק הדין בתביעת הרכוש יינתן יחד עם פסקי הדין בתביעת המזונות ובתביעת המשמורת.

3. ביום 13.9.2020 התקיים דיון הוכחות בתביעת החובות, במהלכו נחקרו בחקירה נגדית המערער והמשיבה. במהלך חקירתה הנגדית של המשיבה, ביקש בא-כוח המערער לחקור אותה בנוגע לטענות שאותן העלתה בתביעת הרכוש, וכן לברר מדוע לא ביקשה במסגרתה מינוי אקטואר לשם הערכת שווי העסק. לטענתו, משטרם ניתן פסק הדין בתביעת הרכוש, ומשלשיטתו קיימת סתירה בין תצהיר העדות הראשית מטעם המשיבה בתביעת החובות לטענותיה במסגרת תביעת הרכוש, באפשרותו לעמתה עם הסתירות הנטענות. בית המשפט קמא דחה טענות אלה וקבע כדלקמן:

“אין שחר לדברי ב”כ [המערער] חסרי בסיס וחסרי מהות מהטעמים הבאים:

בית המשפט סיים את טיוטת פסק הדין [בתביעות 2017] והציע להמתין שלא יהיו כמה פסקי דין אלא שהנושא הרכושי יהיה במאוחד. לא ניתן להיתלות באילן זה.

הטענות בדבר חובות לא עלו בכתב ההגנה [בתביעת הרכוש] והוגשה בקשה למחיקה על הסף של [תביעת החובות]. בית המשפט לא מחק על הסף מאחר שהוא הבהיר שהוא מברר כל טענה ואם היה מקום לדחות על הסף בסופו של יום פסק הדין ידרש לכך.

והנה, נתבע שבכתב ההגנה שלו היה יכול להציג טענות בדבר חובות, להראות מסמכים, לא עשה כן, והוא מנסה היום בתביעה הנוכחית לעשות מקצה שיפורים ולצקת תוכן שאם היה פה כדי להוות תשתית לאיזון המשאבים ביום הקרע או ביום הגשת כתב ההגנה או ביום הגשת תצהירי העדות הראשית או ביום הדיון או במהלך כתיבת הסיכומים, היה יכול לעשות זאת ולא עשה דבר.

במהלך בירור התביעה היום התברר שיש לבדוק האם כל הטענות מתייחסות ליום הקרע. נושא שהוא אבן פינה בתביעה שבירורה הסתיים. ומשכך כל עוד לא נטענו טענות ביחס לחובות ספציפיים לא היה על [המשיבה] להתייחס לחובות כאלה [...]. ומשכך, בית המשפט אינו מתיר התייחסות למה שבורר והוגשו כבר סיכומים בתביעה הקודמת. נטל הראיה בתביעה זו לעניין החובות הוא על [המערער] ולעניין האם הם שייכים או לא שייכים למסכת המשותפת יתייחס בית המשפט במסגרת פסק הדין וגם האם היה מקום למחוק או לא את התביעה על הסף לפיכך על ב”כ [המערער] [להתמקד] אך ורק בתביעה [ה]נוכחית. בירור תביעות אחרות כבר התקיים ומוצה בכל מה קשור לצדדים.

[...]

בשולי הדברים יוער כי הניסיון [להיבנות] ממינוי או העדר מינוי של אקטואר גם אינו מקובל. באם סבר [המערער] שיש מקום למינוי אקטואר לא היתה מניעה

להעלאת הצעה זו מטעמו. מה היה בוחן האקטואר במסגרת [תביעת הרכוש] תמהתני מאחר שבכתב ההגנה לא פורט אף לא אחד מהחובות שמפורטים בכתב תביעה זה. זאת ועוד, במסגרת פסק דין כשבית המשפט סבור שיש צורך במינוי אקטואר בית המשפט ימנה אקטואר על מנת לסיים את ההליכים בין הצדדים. לפיכך, לשאול בן אדם שאינו משפטן על מינוי אקטואר, מיותר.”

4. נוכח ההחלטה האמורה, ביקש בא-כוח המערער את הפסקת הדיון על מנת שניתן יהיה להגיש עליה בקשת רשות ערעור וציין “בנוסף אשקול להגיש בקשה לפסלות שופט בשל גיבוש דיעה שכן בית המשפט נתן להבין לאן הרוח נושבת וזאת לפני שחקירת הנתבעת הושלמה”. באת-כוח המשיבה התנגדה לבקשות אלה, ובית המשפט דחה אותן כדלקמן:

“לעניין הגשת ברע אין בהמשך חקירתה של [המשיבה] כדי למנוע הגשת בקשה זו.

לעניין פסלות שופט – כאשר אדם מגיש תביעה יכול בית המשפט בישיבת ראיות להגיד האם הוא הרים את נטל הראייה או NO CASE TO ANSWER. דהיינו, על פי תקנות סדר הדין האזרחי קיימות סנקציות אם אדם לא מגיש כתב הגנה או תצהירי עדות ראשית. במקרה זה, כאשר [המערער] מתנהג בדרך לעיל בית המשפט יכול לקרוא את כתב התביעה ועל סמך כך להחליט האם יש ממש בתביעה או לא. במקרה הנוכחי התובע נחקר, הראיות שלו הוצגו ולמרות זאת בית המשפט איפשר לחקור גם את הנתבעת, לא מנע את חקירתה על תביעה זו. דהיינו, המסקנות שמסיק ב”כ [המערער] שבית המשפט כתב או לא כתב פסק דין קודם, בדק או לא בדק את התביעה הנוכחית הן מסקנות סוביקטיביות שאין בהן כל עילה לפסילת שופט שכן במועד הראיות שופט כבר רואה את כל הראיות שהוצגו בפניו ויש שופטים שמבקשים בו ביום אף לכתוב את פסק הדין.

משהותר לב”כ [המערער] לחקור את [המשיבה] על תיק זה, יש בכך כדי להוות מצג שיש צורך לברר גם את טענות [המשיבה] בטרם בית המשפט יפסוק באופן סופי, וזאת בכפוף לכך שנאמר שהתבקשה דחיה על הסף ובית המשפט למרות שיכול היה לשקול, לא מחק על הסף את התביעה אלא איפשר את בירור התביעה. משכך, אין לא משוא פנים, ולא חריצת דיעה מוקדמת אלא יש בפירוש ישיבה שבה כל החומר בפני בית המשפט ולמרות זאת מאפשר בירור לעומק לכן אין שום עמדה מוקדמת.

באשר לתביעה שהתנהלה בעבר – לגביה הוגשו סיכומים ולבית המשפט יש אפשרות לתת פסק דין ולמרות זאת הוא עיכב את פסק הדין, לא היתה מניעה למסור את פסק הדין

לצדדים ולב"כ [המערער]. ולמרות זאת בית המשפט ממתין, דהיינו, אין לי דיעה מוקדמת.

המחלוקת שבין הצדדים היא מחלוקת בענייני רכוש ולכן גם אם לא היתה מוצגת תמונה מלאה בפני בית המשפט בית המשפט סבור שצריך למנות אקטואר הוא היה ממנה כדי שהצדדים יזכו לחלוקה הוגנת. מה פסול בדבר? הניסיון להציג כאילו לבית המשפט יש דיעה מוקדמת הוא ניסיון חסר בסיס.

5. בשלב זה הודיע המערער כי הוא שוקל פנייה בערעור על החלטת הפסלות ובית המשפט קמא הורה על המשך חקירתה של המשיבה ביום 15.11.2020. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 11.10.2020 דחה בית המשפט המחוזי, על הסף ולגופה, בקשת רשות ערעור שהגיש המערער נגד החלטת המותב בדבר חקירתה הנגדית של המשיבה ולמחרת היום ניתן פסק הדין בתביעות 2017. בכל הנוגע לתביעת הרכוש וליחס שבינה לתביעת החובות, נקבע כי "בשלב זה, אין בפני ביהמ"ש תמונה מלאה באשר לחובות הנטענים, והאם מדובר בחובות משותפים. ההתייחסות לעסק כוללת את שווי המוניטין שלו, שווי הציוד של העסק, המלאי, הזכויות מכל סוג שהוא והחובות באם הם משותפים. כדי להעריך את כל הפרמטרים יהיה צורך במינוי מומחה. המומחה ימונה לאחר שיינתן פסק דין בתביעה בעניין החובות".

6. מכאן הערעור דנן, בו טוען המערער כי הצהרתו של המותב לפיה סיים לכתוב את טיוטת פסק הדין בתביעות 2017, תביעות אשר לשיטת המערער נדונות במאוחד עם תביעת החובות, מעידה על כך שדעתו בעניין "ננעלה" ועל כן יש להורות על פסילתו. חיזוק לכך מוצא המערער בהחלטותיו של בית המשפט במהלך חקירתה הנגדית של המשיבה שלא לאפשר לו לשאול שאלות העוסקות בגרסתה בתביעות 2017, אשר לשיטתו סותרת את האמור בתצהיר העדות הראשית מטעמה בתביעת החובות. נטען כי בהחלטות אלה ניסה המותב להימנע מגילוי האמת הואיל וזו נוגדת את דעתו הנעולה וכי בניגוד לאמור בהחלטת הפסלות, אין מדובר בתחושה סובייקטיבית בלבד, שכן העובדה שהמותב סיים לכתוב את טיוטת פסק הדין מהווה נסיבה אובייקטיבית המחייבת את פסילתו. המערער מוסיף וטוען כי אף התייחסותו של המותב לסוגיית מחיקת תביעת החובות על הסף יש בה כדי להעיד על הטייתו לטובת המשיבה.

7. דין הערעור להידחות. העובדה שבית המשפט דן בהליכים קודמים בין הצדדים, אין בה כשלעצמה כדי להצדיק את פסילתו מלדון בהליך נוסף בין אותם צדדים, והדבר נכון במיוחד בהליכים בפני בית המשפט לענייני משפחה, אשר בו הכלל הוא כי ההליכים בעניינה של משפחה אחת נדונים בפני אותו שופט. עיון בהחלטות שניתנו על ידי בית

המשפט קמא בהליך דנן מעלה כי הגם שהציע לצדדים שפסק הדין בתביעת הרכוש יינתן במאוחד עם פסק הדין בתביעת החובות, בהעדר הסכמת המשיבה להצעה זו, הקפיד המותב לבצע הפרדה ברורה בין ההליכים, ועל רקע זה ניתנו החלטותיו הדיוניות במהלך חקירתה הנגדית של המשיבה. חיזוק נוסף להפרדה שביצע המותב בין ההליכים ניתן למצוא בפסק הדין בתביעות 2017, אשר לא הכריע דבר ביחס לתביעת החובות, ואף קבע כי מינוי המומחה לשם הערכת שוויו הכולל של העסק ייעשה רק לאחר הכרעה בה. על רקע האמור, לא מצאתי כי יש בהחלטות אלה – אף לא באמירה כי בפסק הדין שינתן בתביעת החובות תיבחן סוגיית המחיקה על הסף – כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב.

אשר על כן, הערעור נדחה. משלא התבקשה תגובה, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, י"ח בחשוון התשפ"א (5.11.2020).

ה נ ש י א ה